

L'esperit rebel

■ MAGÍ SUNYER
PROFESSOR DE LA UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Els protagonistes, quan recorden, al cap dels anys, el Grup Modernista de Reus, coincideixen a subratllar-ne l'esperit, infós a la colla per Josep Aladern, més enllà de les particularitats de cada un dels joves escriptors que l'integraven. Si filem prim comprovarem que, ni que les remembrances de Miquel Ventura defineixin com a àcrata el Grup, en realitat alguns dels seus membres, com Pere Cavallé o Màrius Ferré, eren republicans, que no hi havia cap activista àcrata entre ells i que l'Aladern mateix oscil·lava entre el federalisme i l'anarquisme. Penso, però, que Miquel Ventura no s'equivoca ni exagera i que l'esperit del Grup, globalment, era definible, sense anar a buscar-hi pureses ideològiques, d'una manera laxa, com a modernista, futurista, àcrata i radical. Hi pesava molt la personalitat de Josep Aladern, a qui Joan Puig i Ferrer, a Camins de França, recorda en plena recitació dels versos iconoclastes, anarquistes —segons el selvatà— del seu poemari Sagramental i alligant els joves contertulians: “Jo sentia parlar d'uns temps nous, propers, en què tot seria canviat, trasbalsat, renovat de baix a dalt. El poble i uns quants homes que lluitaven a favor seu farien el canvi. Aquests homes eren els únics savis, els únics poetes i artistes que tenien talent. La resta eren cafeteres velles”. L'evolució posterior de cadascú, passats els anys de la llibreria La Regional, respon a unes altres circumstàncies, però en alguns l'ambient de la tertúlia va pesar durant molts anys. Quan Puig i Ferrer, als anys trenta, va decidir intervenir en política i es va afiliar a Estat Català, va sorprendre, perquè se'l relacionava amb l'anarquisme. La Colla de ca l'Aladern participava de l'esperit rebel d'una bona part del modernisme català, el que s'expressava a L'Avenç de

l'any 93, i singularment en Jaume Brossa, i, amb les matisacions que corresponguin, el de Gabriel Alomar o de Dídac Ruiz, aquell esperit rebel que Brossa va anomenar “esperit universalista” i Alomar, “futurisme”. En el moment concret de vida del Grup de Reus, aquells adolescents, a més de les descobertes particulars que els pertocaven per edat, s'introduïen en un món que els era presentat en estat de revolta, amb l'expectativa de canvis profunds i, alhora, s'adona-

oficial. Una anècdota significativa d'aquest esperit rebel és la cèlebre i no celebrada “festa druídica”, de la qual disposem d'una fotografia de propaganda i d'una descripció de projecte, que havia de ser tan similar, pel que sembla, a una reunió hippie de seixanta anys després. També en això, en aquesta mitja broma, els de ca l'Aladern eren, en conjunt, rebels i futurs, tal com Salvat-Papasseit pensava que havien de ser els poetes.

En el moment concret de vida del Grup de Reus, aquells adolescents, a més de les descobertes particulars que els pertocaven per edat, s'introduïen en un món que els era presentat en estat de revolta, amb l'expectativa de canvis profunds i, alhora, s'adonaven, amb una sensibilitat enfocada, de les injustícies, de les desigualtats, dels abusos, de l'organització social vigent.

ven, amb una sensibilitat enfocada, de les injustícies, de les desigualtats, dels abusos, de l'organització social vigent. Això els afectava, a alguns per sempre, en la constitució de la ideologia i en l'obra literària. Si deixem de banda els que moren abans del canvi de segle, la majoria dels modernistes reusencs escriuen la seva obra més important després de la disgregació de la colla. Quan la llegim, ens adonem que hi perdura aquest esperit rebel, disconforme amb l'estat de les coses. Aquesta serà una de les raons per les quals, en temps de predomini cultural de noucentisme, patiran les conseqüències de no concordar amb la ideologia

Nota: A la revista del mes passat, en aquesta mateixa plana es va publicar l'article “Autoria i creació”, d'Esperança Canadell, al llarg del qual va aparèixer repetidament un error ortogràfic pel qual volem demanar disculpes a l'autora i als lectors: en lloc de autor/es, figurava autor/as.